

ЗМІСТ

Мент

Вусань	4
Безголовий.....	32
Саторі	43
Цілувальник	58
Опер.....	71

АІІ

Вишневий цвіт	92
Рівне полотно ріки	99
Затишок	120
Кримінальники	139
Фобос.....	167

МЕНТ

У цій частині зібрано оповідання
в жанрі трукрайм. Усі вони,
попри художній компонент,
засновані на реальних подіях.
Якими б неправдоподібними не
здавалися сюжети, йдеться про
бувальщину.
Змінено лиш імена.

Вусань

Друга половина 80-их років XX ст.

Слідак

Михайло сів край ліжка та з насолодою перевів дух. «Ось воно, на місці!», – подумав він. Мрія збулася – відпустка починається прямо зараз. Не з моменту, коли у п'ятницю ввечері пішов із роботи, не останню добу, коли добрався душними автобусом та потягом, а саме тепер.

Поруч нарешті завмерли запаковані дорожні сумки. Тканинні ручки звільна осіли на підлозі.

Стрічка поту пробіглась по молодому обличчю. Михайло, відхекуючись, незграбно потягнувся до носовичка, затиснутого в кишені модних світлих штанів, що тісно облягали стегна, розповнілі за кілька років кабінетної служби.

У номері пахнуло фарбою, тирсою та меблевим клеєм. Біля ліжка стояла біла тумба з «вафельним» рушничком, пустим графіном та гранчаком. На одній стіні висів плакат з естрадною співачкою та календарем за минулий рік, на протилежній – невеличка картина із синім місяцем та морем.

Море... Його пряний, приправлений фосфором та йодом, підігрітий на сильному вогні субтропічного сонця дух чітко вчувався крізь прочинені балконні двері. Лемент відпочивальників злився з криками чайок та галасуванням малечі з пляжу в одне суцільне відлуння. Поки що воно не сприймалося молодиком як набридливий шум, асоціюючись лиш із омріяним курортом – спеціальним місцем відпочинку трудівників, що так часто ввижався Михайлові крізь вікно кабінету десь далеко-далеко за сірими будинками, рядами сосен, за видно-колом. Але тоді лишалось тільки тяжко зітхати сумними та сльотливими поліськими вечорами. Тепер же...

Михайло охопив потилицю долонями й розслаблено розтягнувся на ліжку. Полісся, прокуратура, протоколи, метушня, допити й уся та біганина з папірцями відтепер лишилась в іншій реальності. У цій самій благословенній місцині жодного натяку на Михайлові будні не було й не могло бути. Гарячий пісок, солоня вода, гарні дівки в купальниках і пиво рікою – ось що чекало на нього. Усі ці думки, аромати, образи, наполовину сфантазовані, враження – на всьому цьому Михайло свідомо зупиняв увагу, обдумував, силувався налаштуватись на місцевий лад, будь-що забути про роботу.

Однак раптом він подумав, що тут, далєбі, також є своя районна прокуратура. Зі своїм районним прокурором, помами та слідаками. А ще – своя міліція, суд, бюро судмедекспертизи, ізолятор.

Як це було б працювати в цьому раю слідчим? Який тут вигляд із вікна кабінету? Як спілкуються між собою правоохоронці, як відбуваються судові засідання? Одно-

стрій прокурорів і ментів тут має бути інакшим: певно, вони ходять у чомусь білому, кремовому чи хоча б у сірому... Ходять піщаними пляжами, допитують відпочивальників і місцевих рибалок, вусатих дембелів-афганців... Може, тут навіть трупи мають інший вигляд? Валяються собі в осередку південної краси, не чорні й роздуті, як на Півночі, а такі-сякі – майже не мертві, лиш сіруваті злегка. Лежать, дивляться на безхмарне літнє небо, чи то шукають спочинку, чи то лиш запитай їх – вони підведуться і ще якийсь час поживуть тут, щоб насолодитися...

Що б там не було, а місцеві правоохоронці у світлому дають мерцям раду в той самий спосіб, що й Михайло, – згідно з одним і тим самим Кримінально-процесуальним кодексом УРСР 1960 року. Фіксують і збирають сліди, призначають експертизи, знаходять підозрюваних. Чи, може, навпаки, служба в органах у цьому блаженному краї ще гірше б'є по психіці, адже їх працівники не сприймають все довкола так, як туристи. Для них це – буденні декорації. І, можливо, про відпочинок вони мріють навпаки десь далеко на півночі? Санаторії Полісся видаються їм райськими? А тут вони ніяк не позбавляться від думок про справи, викликів серед ночі, не розслабляться ані ввечері після роботи, ані на вихідні, ані на свята.

До речі, сьогодні – неділя. Михайло зітхнув: п'ятниця, субота та неділя завжди були найгіршими днями. Адже на вихідних частіше за все доводилось виїжджати на місця вбивств та згвалтувань. Бо ж народ відпочиває, горілка ллється. А хто пити не вміє, той завше за ніж хапається чи в рило б'є. Інша справа – наркомани, з якими працює міліційне слідство. Практика показує, що вони

не надто схильні до насильницьких злочинів. Усе, що їм потрібно, – доза та гроші на неї. Тож із ними лише крадіжки та грабежі – набагато легше.

«Та ну їх усіх, алкоголіків та наркоманів, убивць та крадіїв! Нехай місцеві слідаки длубаються сьогодні з ними та зі своїми трупами. А мені конче треба дівку якусь підчепити», – вирішив Михайло. – «Якусь молоду курортницю чи, ще краще, студенточку на канікулах. Гачок чекає наживки...».

Плани обірвав гуркіт у двері. «А ось і дівки», – блимнуло в Михайловій голові, коли він уявив, як до номера намагається дістатися молоденька санітарочка. У халатику вище колін, щоб стегна і задок крізь проміння з вікна проглядалися...

Яке диво: саме таке прекрасне молоде створіння справді опинилось за дверима!

– Драсце! – влилися в кімнату дзвінкий голосок та чемна, хоч і явно стандартна, усмішка.

Дівчина була зовсім молодою: таке враження, що досі навчалася в медучилищі. Каштанове, злегка вицвіле на сонці волосся було зібраним у хвіст. Ямки на щоках від усмішки та вогник в очах видавали запальну вдачу.

– Добрий день! – доброзичливо відповів Михайло, піддаючись легкому хвилюванню. – Проходьте.

– Ні, дякую, – дещо зніяковіло мовила дівчина й на хвильку поглянула на підлогу. – Ви – Сторожук? Михайло Іванович?

– Так, це я.

– Пройдіть, будь ласка, до телефону. Він – на прохідній.

Аби не хвилюватися завчасно, роздумуючи, хто його розшукує та чи не несе це загрози для відпочинку, Михайло запитав:

«Це – біля вахти?».

– Ні-ні, ближче до сходів на стіні. Прошу.

– Зрозумів, дякую!

– Прошу! – дівчина знову приязно усміхнулася, позирнула на папірець у руці й пішла коридором. Її чітке, немов витесане з дерева, підборіддя, увінчане пухлими вустами, поверталось з боку в бік, вишукуючи наступний потрібний їй номер. Михайло поривався швидше підхопити ключ і помчати за нею, щоб, як не вийде завести знайомство, то хоча б задком помилуватись.

Та коли він вирвався до коридору, молодиці там уже не було.

«Дідько!» – подумки злостився Михайло. Намагаючись і надалі не допускати думок про можливий зрив відпочинку, він швидко спустився сходами.

– Сторожук, слухаю!

– Привіт, Михайлику! – парубок одразу вгадав власника цього неприємного голосу. Шеф, прокурор району. «І якого біса йому треба, сволоті! Усього день минув, як мене немає – уже нетерплячка!».

– Добрий день!

– Ну, як там? Приїхав, розмістився? Порядок? Дихаєш цілющим повітрям?

У Михайловому серці ледь відчутним вогником затеплилась щіпка надії: шеф просто цікавиться його справами – не більше. Або ж це лише його пришелепкувате почуття гумору: зараз підколе, мовляв, «Злякався!» –

і побажає гарної відпустки. Зрадницький голос відверто видав цю надію:

«Так, дуже дякую! У мене – все гаразд: прибув, виділили кімнату, точніше номер...».

– Хріново, Михайлику, дуже хріново.

Щіпка вмить зітліла. Проковтнувши слину, парубок якомога твердіше запитав:

«Чому?».

– Як чому? Бо вертатись потрібно.

– Ви серйозно?

– А ти?

– Як же це так, Леонідовичу, ми ж домовились, що я можу відпочивати.

– Михайлику, голубе мій, не забувайся! Ти з керівником розмовляєш. Домовлялися, коли в районі все тихо було. Так що збирай манатки й котись сюди! Розгребеш, проведеш першочергові слідчі дії та й поїдеш собі далі гріти пузо. А ми потім додамо тобі кілька днів зверху до відпустки. Я з обласними переговорю, не турбуйся.

Добре знав Михайло ці переговори з обласними! Вони або взагалі не відбуваються, або зводяться до безплідних сором'язливих загравань шефа з підстаркуватими функціонерами, які давно спилися, моляться лиш на свої погони та цілком безпідставно вважають себе ледь не армійськими офіцерами, воєводами, для яких молодий підлеглий – пусте місце.

– Ага, дадуть мені відпустку. Як минулого року. Леонідовичу, я ж тільки-но з вокзалу. Ми ж домовились, що замість мене розслідуватимуть слідчі з інших районів або, е-е-е, Ви.

– Який там я! Приїжджай: тут – згвалтування.
– Так цих згвалтувань у районі – до біса. Я ще розумію, вбивство.

– Ти довго будеш зі мною сперечатися? Тут тобі не базар і не дитячий садок. Ти з керівництвом розмовляєш! Тебе ось люди довкола слухають: працівник прокуратури, вереди твої. Слідчий... хрінів, молоко витри!

– Добре, я зрозумів.

– Отож бо!

Затерпла пауза.

– Так... а що за згвалтування?

– Неповнолітньої. Підозрюваний є, так що тобі тут роботи справді на кілька днів. Затягнув школярку в старий будинок недалеко від полустанку. Побив, залякав. Раз по-звичайному її, ну і той, коротше, у неприродний спосіб ще раз. Уже затримали бандюка... Трясця! Чекай, що тобі ще телефоном розповісти? Може державну таємницю? Нумо сюди дуй – і дивись мені, одним рипом! – врешті проверещав шеф у слухавку, гримнув, а розмова обірвалася гудками.

Що поробиш – Михайло з виглядом бранця побрів на свій поверх. Грюкнув дверима, звалився на ліжку. Відчув, як сльози навернулися на очі. Дідько! Треба навести лад у голові.

Благо не встиг розпакувати сумки. Тож коли якраз підбирав їх із підлоги, та ж приязна дівчина знову постукала у двері:

«Михайле Івановичу, Вас знову просять до телефону».

– Хто іще? Може тепер хтось із родичів? Питатимуть, як це там на морі зараз відпочивається, трясця їм?

Цього разу заводити знайомство з дівчиною Михайло не поривався. І вона побачила це з виразу його обличчя.

Приготувавшись до неприємної розмови, він ухопив слухавку.

Та це був не родич, а знову шеф. І знову зі своїм мерзенним голосом, покруч:

«Так ти коли будеш?».

Вождь

Василь Павлович – місцева легенда. Його знали всі: від шмаркатого підлітка, котрий шукає своє місце у вулично-пацанській ієрархії, першого шмаркатого комерсанта місцевої Перебудови, до поважного директора, службовця комсомолу, райкому партії. Та легендою він був усе ж ближче до античних, де надмір самовпевненості та насильства. Знаний на всю область оперативник, можна навіть мовити, заслужений, майор міліції, начальник карного розшуку, величезний, пузатий та дужий дядько.

Він любив свою роботу та свій синій однострій, в якому ходив усюди, приймав громадян, їздив звітувати до обласного главку та навіть на затримання. Украй рідко камуфлювався в «цивілку»: хіба коли, попри керівну посаду, брав участь у стеженні. Бо ж навіть коли доводилося ногами опрацьовувати свою лежачу клієнтуру, рука рефлекторно поривалася притримувати картуз із кокардою, – такий був заповзятий службовець. Не словами, а ділом беріг честь мундира. Не цурався виконавчої роботи, не вихвалявся посадою. І виконував цю роботу жорстко, ефективно, безкомпромісно.